

Még társbérllőnk a cincér meg a bagoly

Nyilvánítsuk védetté a Ligetet!

Életmód magazinunkban nemrég csaknem elsrattuk a *Ligetet*. Ezután keresett föl *Molnár Gyula*, a Madártani és Természetvédelmi Egyesület nevében. Elmondta: korai még keresztet vetni rá, mert az utolsó pillanatban is van remény. Az egyesület tavaly ősszel ugyanis kezdeményezte az újszegedi park védetté nyilvánítását. Javaslatot juttattak el a szegedi polgármesterhez, amelyben szakmai érvekkel támasztották alá kérésüket.

A városiakok érthető ragaszkodásán túl más egyéb is indokolná a Liget megmentését, amiről eddig nem is esett szó. *Ritka természeti értékek őrzője* ugyanis még így pusztulófélben is a park. A telepítésre kiválóan alkalmas tiszai, marosi öntéstalajon még él néhány kivételesen koros fa, amely jellegzetes szálláshelyként az öreg erdőkre jellemző madárvilágot vonzza oda. Szinte a város szívében lévő élőhely ez, amely jelentős szerepet tölt be a madárvonulásban, egyes madarak telelésében. Ugyancsak föllelhetők itt az e környezetet kedvelő rovarfajok is. A park növényvilága pedig rendkívül változatos.

Klimaxos fák ölelésében

Tájéképi értékekben sem szűkölködik Újszeged legnagyobb zöld foltja. A füves területekkel váltakozó erdőfoltok, a famatuzsálemek különleges ligetes jelleget kölcsönöznek a parknak. A Fő fasor platánsora, amelyről már részletesebben írtunk, szinte párját ritkítja hazánkban. A Liget növényfajait *dr. Margóczy Katalin* botanikus mérte föl, amelyek között hét rendkívül értékes fát és bokrot nevezett meg. *Dr. Gaskó Béla* az itt előforduló védett rovarfajokat kutatta föl: itt talál megfelelő életteret a nagy hősincér, a kis szarvasbogár, a sápadt éjcincér, az aranyos bábrabló és a mezei futrinka.

A madarászok 20 éves megfigyeléseik alapján maguk is meglepőnek tartják, milyen sokféle madárfaj választotta

A korombeliek még jól emlékeznek arra, amikor május elsején lobogó zászlók alatt vonult a tömeg a Rákosi Mátyás hidon át az újszegedi Ligetbe. Nem is annyira a munkát ünneplendő özönlött a nép az árnyas fák alá, mint inkább azért, hogy sör által láthassa vörös helyett rózsaszínnak a világot.

Sok mindent húztak már az elmúlt rendszer orrára, azt azonban még nem, hogy a hagyományos ligeti május elsejék miként gyilkolták az újszegedi néppark élővilágát. Móra már 1931-ben úgy hallotta, az aranyálíkok azt éneklék az ágakon: „Tillió, tillió, ronggyá lett a milliő”. Vajon ma mit üzennek ezek az énekesek a madárvilágra értőknek? Van-e kedvük énekelni, s egyáltalán van-e, „aki” énekelhetne?

otthonául a Ligetet, holott ez a házakkal körülvett, vendéglő és tenispálya szomszédságában lévő, forgalmas utak mentén elterülő park nem tűnik ideális szálláshelynek számukra. Az ötvenhat védett fészkelő mind-egyikének folsorolására nem vállalkozunk, ám megemlítem, hogy nagy becsben tartott lakó itt a csuszka meg a macskabagoly is. A növényzet rendkívül változatos vízszintes és függőleges tagoltságának köszönhető, hogy ilyen szívesen népesítik be a madarak, rovarok ezt a területet. Rendkívüli érték még számukra, hogy a fák negyed része klimax-stádiumban van: megélték már több, mint száz évet.

A majálisok áldozatai

Ami örömet okoz a madaraknak, az viszont gond az embernek. Éppen ezek az agg,

odvas fák okozzák a legtöbb fejtörést. Kívágásuk pénzbe kerül, de helyettesítésük is. Méghozzá a fokozatos cserét, a szakemberek szerint, úgy kellene megoldani, hogy már fejlettebb egyedeket ültetnének a régiek helyébe. Mindez gépi erőt és újabb költségeket jelent, de csak ez a biztosíték, hogy az árnyat adó lombok alatt képek lesznek a fejlődésre. Az Erdőtervezési Irodában elkészített rekonstrukciós terv szerint a Liget tíz éven át kiadott évi egy millió forintból megmenthető.

Hogy ehhez miért szükséges a védetté nyilvánítás? Hogy a ráfordított költségek ellenére ne hogy tényleg elpusztuljon a Liget, a civilizációs ártalmak miatt. Ha a városban belüli egyetlen védett területre kikerülne a tábla, a szórakozóhelyek zaja, az emberek által okozott pusztítások, a tömeges dárídók nem zavarnák meg a

park lakóinak életét, nem kényszerülnének menekülésre. Mert hogy egy május 1-je utáni vizsgálat tanúsága szerint a 140 mesterséges oduban fészkelő madarak nagy része tojásait, fiókáit hátrahagyva megszökött... A zaj, a szemét minden élőlényt elűldöz otthonából.

A Zöldek, a Kiskunsági Nemzeti Park, a Dél-Alföld természeti felelőse egyetért a Madártani Egyesület javaslatával, és támogatja ennek a 133 esztendő ligetnek, a legrégebben alapított városi parknak a megmentését. Annál is inkább, mert ezzel Szeged elsőként csatlakozhatna a nyugaton már elindult folyamathoz, amely szorgalmazza a városi parkok védetté nyilvánítását is.

CHIKÁN ÁGNES

„...A természetismeret egyúttal önismeret és világismeret. Ez a teljesség útja, mert organikus. Ez a szellem közösségben él, de itt a közösség nem az ember közössége, hanem az egész élővilággal való szimbolizist jelenti. A hegyi mohától a hegyekig minden él. No persze, az ember leginkább. S igaz: azért vagyunk a világon, hogy otthon legyünk. Az otthon az, ahol beillünk a világba. Ahol jól érezzük magunkat, és talentumunkkal jól sáfárkodva szellemi és anyagi javakkal gazdagíthatjuk otthonunkat...” (Gönczi Tamás)

„...Úgy ítélték, hogy mind a felnőttek, mind a gyermekek szellemi és idegrendszeri terhelése fokozódik. Következésképpen növekednek az otthon és környezet keretein belüli pihe-nés iránti igények és minőségi követelmények.” (Gárdosi Ferenc)

„...Azután a Menny megharagudott a bűnös emberiségre, a sivatag terjedni kezdett, és a hűs ligetek és oázisok száma lassan, de folyamatosan csökkent. A sivatag behatolt az emberek szívébe is. A szeretet üde forrása apadni kezdett. Sekélyes érzelmek, vak önzés és gyűlölet lépett a szeretet helyébe...” (Gönczi Tamás)

FOTÓ: SOMOGYI KÁROLYNÉ

Morzsa a Bibliából

„LEGYETEK ÉBEREK, ÉS IMÁD-KOZZATOK...” (MÁTÉ EV. 26:41)

Jézusnak ez a felhívása azóta sem veszített aktualitását, sőt az időben előbbre haladásunkkal szükségének jelentősége növekszik. Az imádság kapcsol bennünket az örökkévalóság erőinek forrásához, emel följebb saját szűk kereteinknél, köt Jézus Krisztushoz és egymáshoz. Ennek tudatában alakult 1847-ben egy protestáns felekezetek felett álló Alliance Világszövetség, hogy minden év kezdetén egy hétre egyetemes program alapján közös imádkozásra szervezzék. 1948-ban megalakult a római katolikus egyházon kívüli Egyházak Világtanácsa, mely az orthodox karácsony és újév miatt a harmadik hétre állította az Egyetemes Imahetet, amit témájával együtt a római katolikus egyház is magáénak fogadott. Így áll az egyetemes kereszténység az Egyetemes Imahét előtt.

Imádkozásunk magába öleli az egyéni életet minden örömetől-bajától kezdve az egész embervilág minden gondját és kérdését. Jézus a Hegyi Beszédben tanít az imádkozásról, amit szükséges újra tanulnunk, hogy el ne essünk nagy ígéreteitől. „Kérjétek, és adatik nektek, keressetek, és találjátok, zörgessetek és megnyitattik nektek. Mert aki kér, mind kap, aki keres, talál, és a zörgetőnek megnyitattik. Ugyan ki az közzöttetek, aki ha kenyert kér a fia, követ ad neki, vagy ha halat kér, kígyót ad neki? Ha tehát ti gonosz létekre tudtok jó ajándékokat adni gyermekeiteknek, mennyivel inkább ad jókat a ti mennyi Atyátok azoknak, akik kérik tőle?” (Máté ev. 7:7-11) „Kérjétek, keressetek, zörgessetek!” – mint a Prédikátor könyvében olvasható hármassal, mely el nem szakad. Nagyon biztató, mindenkinek szóló ígéret, sőt megerősített ígéret kapcsolódik a felhíváshoz. És mi van? Ez valahogy nem azonos. Hol van a hiba? A felhívó és ígéretet adó készen áll. Magunkat próbáljuk megvizsgálni egy kissejt. Hiányérzeteink általában dühössé kissejtak tenni. Ígítség és vád, kesergések szoktak feltörni a miatt, hogy valami nincs. Eszünkbe nem jutna, hogy nekünk van egy mennyi Atyánk, aki jól tudja, hogy mire van szükségünk és aki „mennyivel inkább ad jókat”, mint ahogy mi tudunk adni gyermekeinknek. (Itt Jézus nem a lehetőségekről, hanem az indulatokról beszél.) Kérdés: Van valami közöd ehhez a mennyi Atyához? Ha nincs, akkor hidd el, hogy lehet, sőt van. Ezért volt karácsony. Ezért lett emberré az Isten Jézus Krisztusban, hogy aki hisz a nevében, azt Isten fiává minősítse (János 1:12) és máris kérhet Tőle, kegyelemre, segítségre szorultságát átérzve, de gyermeki bizalommal, hogy hatalma, szeretete és bölcsessége határtalan. Végtelen jó dolog meg- és elismerni, azért köszönetet mondani, hogy milyen gazdag és ajándékozó Atyánk van, Aki minket tart, Aki teremtet, Aki megváltott, Aki nélkül egy pillanattal sem élhetnénk. Ez eltávolítja

szívünkben az érdem, önigazság, büszkeség csíráit, de az aggodalom és félelem árnyait is. Ha kérésünket nem adja meg, annak oka nem hatalmának, tehetségének hiánya, hanem a benne való hitnek; vagy Ő más ajándékot akar adni a helyett. Ezért kérésünk teljesítését akarata bízunk, mint Jézus tette (Lukács ev 22:42).

Nem csupán a tétlen kérés a feladatunk, hanem vele együtt a keresés is. De ne valami más úton vagy helyen keressünk! „Keressétek először Isten országát és az Ő igazságát! és ezek is mind ráadásul megadnak nektek”. (Máté ev. 6:33)

Jézus azért jött, hogy megkeresse és megmentse, ami elveszett. (Lukács ev. 19:10) Vele lehet nekünk is keresnünk és megmentenünk elveszettnek minősített életet.

A keresésben is van céltudat, de csak az zörget, aki valahova be akar menni, aki tudja, hogy van, aki megnyithatja az ajtót. Ez vonatkozik természetesen a Földön levő ajtókra, de ne feledjük, hogy egy mennyi ajtóról is beszél nekünk Jézus. Az örökkévalóságról, a teljességről, amit szem nem látott, fül nem hallott, ember szíve soha még nem gondolt. Az is megnyitattik a zörgetőnek, talál a kereső, kap aki kér MIND–MIND–MIND. Miért vesztegetnénk el ezt a nagy lehetőséget?

PAPP LÁSZLÓ
REFORMÁTUS LELKÉSZ

Kép-zavar

TANDI LAJOS

Egész Európát ellepte a japán nipp – már néhány tévésreklámba is bekéredzkodott. Az egyik majom a fülét, a másik a szemét, a harmadik a száját fogja be. A nem hallok, nem látok, nem beszélék filozófiája beszűremkedik mindennapjainkba is. Jelzései, ezek a metakommunikatív üzenetek nálunk még csak népi formában vannak jelen, nem oly magas szinten, mint amilyen a szegedi balettegyüttes tagai találkozhattak Szun Ping mesterkursusán Hellner és Felmer mester tömzsi falai között. A keleti kultúrák még mindig csak divatjelenségek a mi kontinensünkön, s Európa csak kuriózumként fogadja a keleti vallások, filozófiák, művészetek jelzéseit. Egy-egy üzletben láthatók ugyan japán selyemfestény-utánzatok, a szaporodó kínai éttermekben különös dallamok körítik az édes-sós ételeket, s eseményszámba megy egy-egy népi együttes, színi társulat vendéglátása. Pedig ezeknek a kultúráknak sok-sok tanulsága lehetne a mi életünkre is. Nincs vevőkészülékem a pekingi művésznő, Nagy László kollégám által lencsevégre kapott mozdulatára, de kéztartásából és mosolyából azt következtetem, hogy nem akarja hátamba vágni a kést. Aki viszont érti ezt a jelrendszert, az sokat gazdagodhat általa. Ebből, kicsit sutábban mi a heti dózist a pécsi stúdió Sorstársak műsorából kaphatjuk meg, ahol a riportert szövegét süketnéma jelbeszéd kíséri.

Nyelvében él a nemzet – hangoztatjuk oly sokszor, pedig jól tudjuk, a magyarság éppen nyelvbe van bezárva. Ezt az európai kontinensen kuriozitás számba menő nyelvet csak nagyon kevesen tanulják a világ más pontjain, – a magyarok is alig beszélnek! – s bizony a hazai idegennyelv-tanulás is rengeteg kívánni valót hagy maga után. Csak nyelvtanárból hiányzik 16 ezer, hol van akkor az általuk képzett nyelveket beszélő magyarok sokasága. Azt mondják, nem egy magyar költőt, írórt jelöltek már Nobel-díjra, s valahányszor a nyelvi zárttság lett akadály a világhírne.

De amennyire szegényesek vagyunk a világ felé, annyira gazdagok a határainkon belül, sőt talán túlzottan is. A mi népünk verbális iskolázottságú. Ebből következik, hogy amit hall és amit olvas, amit el tud mesélni, számára csak az érték. Ha sajátos filmnyelvvvel, eredeti dallammal, különös képzőművészeti kompozícióval találja magát szemben, elbizonytalanodik. Azért, mert nem tudja elmesélni amit lát, szemlél, érzékel. Ezért népszerűbb a történetet elmesélő regény, mint az asszociációkra épülő vers, ezért szeretik a lassan folydogáló szerelmi históriákat, horror történeteket, szemben az eredeti képi motívumokból építkező mozikkal, ezért kvalifikálódhat a tájkép és a csendélet az absztrakt törvekvések ellenében.

S mily érdekes, hogy mennyire fejlett ugyanakkor a metakommunikáció úgynevezett népi válfaja. Mennyi mindent ki tudunk fejteni egy grimasszal, egy gesztussal, egy kézmozdulattal, egy láblendítéssel. Tessék csak figyelemmel kísérni az országgyűlési tudósításokat. Ott vannak mindenekelőtt az arcok. Nem az az érdekes, hogy kövér vagy aszkétikus, szakállas vagy pattanásos, pödört bajusszal ékített, netalán horgas vagy éppen tömpe orrt viselő, hanem a mimika! Az ajkak fittyenése, az orrlíkok táglása, a szemek merevedése, szemöldökök vitustánca, a bajszok pödörése, a fülek intése, az arcizmok rándulása... S aztán a kezek. No nem oly finomak, mint Szun Ping művészi mozdulatai, sokkal inkább erőteljes legyintések, arctakarások, magasba lendülések, olykor óvatos emelkedések, energikus integetések, ideges dobolások, nyálazott mutatóujjak harsány laporsólásai, és tessék tovább leltározni. A vállakat még látjuk, elfordulásait, rándulásait, a fej eltüntetéseinek kísérleteit, de lejjebb már csak találgathatunk. A lábakat eltakarják a padsorok. Pedig a képzelet tovább játszik. A szorító cipőből kikéredzkodó vaskos rüsztyök, lábujjfutamok, zoknitágító mozdulatok, a szomszéd óvatos rugdosásai, a tászkák arrébb tolásai, a ritmusos dobolások – megannyi metakommunikatív üzenet. Ennyivel szegényebbek vagyunk. Kíváncsi lennék, hogy egy közvetítés végén Szun Ping fordításában mit tudhatnánk meg a napi törvényhozás munkájáról? Lehet, hogy nem olvasnánk le oly átszellemült örömet, mint a fönti képen. De hát mi itt élünk, állítólag Európa előszobájában, s mutogathatnak nekünk Távol-Keletről!